

110 millioner liter: Eksportstøtten til Jarlsberg fases ut i 2019. Det er snakk om 11 millioner kilo ost, som tilsvarer rundt 110 millioner liter kumelk. Utflaggingen vil skape utfordringer for norske melkebonder de kommende årene. (Foto: Bo Mathisen)

Forventer eksport-halvering

Myndighetene ønsket større eksport av landbruksvarer. Forbud mot eksportstøtte og pelsdyr vil tvert imot kunne halvere dagens landbrukseksport.

EKSPORT AV LANDBRUKSVARER

Tekst: Linda Sunde

I januar 2014 fortalte Solberg-regjeringa at den ville utarbeide en strategi for å øke eksporten av jordbruksprodukter fra Norge.

– Listhaug ville satse på økt eksport. Det var en del av hennes landbrukspolitiske tenkning, forteller Bjørn Eidem, forfatter av en fersk rapport fra Ruralis og AgriAnalyse med navn «Eksportsatsing i norsk jordbruk?»

Eksportstrategien ble offentliggjort ett år senere.

I juni 2015 var det første møtet i det nyopprettede Kontaktrådet for eksport av jordbruksprodukter.

Det skulle også bli det eneste møtet hittil.

Eksport for to milliarder kroner

Det er ikke eksport som preger det norske landbruket. Mens importen av landbruksvarer øker hvert år, er eksporten begrenset.

De offisielle tallene for eksport ligger på rundt ti milliarder kroner i året, men mye av dette er blant annet reeksportering av importert fôr.

Den reelle eksporten av relevante norske landbruksvarer er på drøyt to milliarder kroner, viser den nye rapporten.

Denne eksporten har altså regjeringen hatt som mål å øke. Men omtrent halvparten av denne eksporten vil mest sannsynlig falle bort i nær framtid, forteller rapporten.

Jarlsberg og pelsdyr

Det skyldes to ting:

* Eksportstøtten til Jarlsberg fases ut. Siste

subsidierte eksport er i desember i år.

– Vi snakker om 11 millioner kilo ost, som rundt regnet tilsvarer 110 millioner liter kumelk. Det utgjør nesten 7 prosent av dagens produksjon. Kumelkproduksjonen er kanskje den landbrukspolitiske viktigste av alle produksjoner, og det sier

«Vi vet jo at forutsetningen om «normale handelsrelasjoner» ikke holder»

Bjørn Eidem

seg selv at dette er alvorlig for norsk landbruk, står det i rapporten.

* Regjeringen vil avvikle pelsdyrnæringa.

– Fordi næringen i seg selv er usubsidiert og internasjonalt konkurransedyktig er den spesielt framtidsrettet, konkluderer rapporten.

Bondelagsleder Lars Petter Bartnes reagerer.

– På den ene siden jobber man positivt med eksport, på den andre siden stopper man de to største suksessene vi har fra norsk landbruk, sier Bartnes.

– Asia åpenbar destinasjon

Det var Venstres inntreden i regjeringen som gjorde at regjeringa har gått inn for å avvikle pelsdyrnæringa.

I juni i fjor skrev Venstres landbrukspolitiske talsmann André N. Skjelstad en kronikk hvor han går inn for å satse på å øke eksporten fra landbruket.

– Et voksende Asia med stadig større etterspørsel for høykvalitative matprodukter er en åpenbar destinasjon for norske landbruksprodukter, skrev han.

– Blåøyd

Innovasjon Norge går langt i å avvise at det er realistiske muligheter for å øke volumeksporten med basis i norske jordbruksprodukter, fortalte Eidem da han presenterte rapporten på AgriAnalyze internasjonale seminar.

De åpner likevel for at det kan være mulighet for økt eksport av nisjeprodukter – selv om de understreker at det er krevende.

– Det er artig når Innovasjon Norge sier at under forutsetning av normale handelsrelasjoner utpeker Russland og Kina seg som de mest interessante landa for økt eksport av norske jordbruksprodukter. Vi vet jo at forutsetningen om «normale handelsrelasjoner» ikke holder, og det er mindre og mindre grunn til å tro at den skal kunne holde, sa Eidem, og pekte videre på kronikken fra Venstre-representanten.

– Det var en slags blåøyd refleksjon av det samme. Asia er jo opplagt, ikke sant? Det er jo mye folk som spiser mat der, sa Eidem, og understreket at eksport er mer komplisert enn som så.

Kjell Rakkenes, direktør for nærings- og handelspolitikk i Nortura, var også blant innleiderne på seminaret.

– Jeg blir forbanna når jeg hører Venstre og regjeringa si at vi må eksportere sau. Ja vel, vi kan godt eksportere sau, og det er lett når markedet har krakkene. Men når regjeringa i tillegg gjør det forbudt å eksportere fra reguleringslager, noe de ikke hadde trengt å gjøre, da blir det i alle fall vanskelig å lykkes med eksport, sa Rakkenes. ■